



Embætti
landlæknis
Directorate of Health

Öryggi í skurðaðgerðum Gátlisti Alþjóðaheilbrigðismála- stofnunarinnar (WHO)



Að efla gæði og öryggi í heilbrigðisþjónustu

- Öryggi og gæði heilbrigðisþjónustu er í brennidepli víða um heim (WHO, 2008)
- Sérstök áhersla er lögð á gæðapróun og öryggi heilbrigðisþjónustu á Norðurlöndum (Nordisk Ministerråd, 2010)
- Gæði og öryggi nást einungis fram með stöðugri umbótavinnu (Berwick, 2004)

Tilgangur gátlista og notagildi

- Gátlistar stuðla að því að flókið þjónustuferli virki á áreiðanlegan hátt með því að gefa notendum þeirra tækifæri til þess að staldra við og gaumgæfa gerðir sínar áður en haldið er á næsta þrep í ferli
- Gátlisti WHO varðandi öryggi skurðaðgerða hefur bætt áreiðanleika og hjálpað til við að staðla þjónustu þúsunda sjúklinga um allan heim
- Niðurstöður árslangrar forrannsóknar (pilot study) á gátlistanum sýna í heildina marktæka fækkun á dánartíðni (mortality) og sjúkdómatíðni (morbidity) eftir innleiðingu listans



Gátlisti WHO

Öryggi í skurðaðgerðum



- Notkun listans er hluti af því að efla öryggisbrag (safety culture) á skurðstofum
- Fjölmargar rannsóknir sýna að öryggisbragur hefur mikil áhrif á öryggi sjúklinga
- Öryggisbragur getur verið mjög misjafnlega þróaður
- Hægt er að nýta listann við margvísleg önnur inngrip, en skurðaðgerðir, svo sem speglun og krabbameinslyfjameðferð
 - http://www.who.int/patientsafety/safesurgery/ss_checklist/en/index.html

Gátlisti WHO

Öryggi í skurðaðgerðum / 2

- Embætti landlæknis hefur látið þýða og staðfæra gátlistann
- Listinn hefur verið sendur til viðkomandi fagfélaga, LSH, FSA og til einkarekinna skurðstofa til rýningar
- Gátlistanum hefur verið fagnað og borist hafa margar góðar athugasemdir við hann
- Stefnt er að því að gátlistinn verði notaður við allar skurðaðgerðir hér á landi



GÁTLISTI

Staðfærður gátlisti sem Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) mælist til að notaður sé á skurðstofum (2. útgáfa 2009).

Öryggi í skurðaðgerðum

Öryggi
sjúklinga



Áður en svæfing/deyfing hefst

(Skurð- /svæfinga- /hjúkrunarfræðingur og svæfingalæknir)

Hefur sjúklingur/forráðamaður staðfest eftirfarandi:

- Nafn/kennitölu?
- Fyrirhugaða aðgerð?
- Er sjúklingur fastandi, frá kl. ?
- Hefur sjúklingur/forráðamaður undirritað samþykki fyrir aðgerð?
- Merkingu aðgerðarsvæðis?
 Hægri Vinstri Á ekki við
- Merkingu aðgerðarsvæðis?
 Hægri Vinstri Á ekki við
- Er sjúklingur með þekkt ofnæmi?
 Nei Já, fyrir hverju?
- Er viðvörðunarbrihyrningur til staðar í sjúkraskrá sjúklings?
 Já Nei

Skurðhjúkrunarteymi:

- Er dauðhreinsun áhaldla og búnaðar staðfest?
- Er tækjabúnaður yfirfarinn og ígræði til staðar?

Svæfingateymi:

Öryggisatriði varðandi svæfingu/deyfinngu:

- Svæfingavél yfirfarinn?
- Svæfingalyf og önnur lyf yfirfarinn?
- Er púls- og súrefnismettunarmælir tengdur sjúklingi og virkar hann?

Hætta á erfiðum loftvegi eða ásvelgingu?

- Nei
- Já, og tækjabúnaður/hjálpartæki er til staðar

Fyrir upphaf aðgerðar

(Skurð- /svæfinga- /hjúkrunarfræðingur, svæfinga- og skurðlæknir)

- Þekkja allir sem koma aðgerðinni alla og hlutverk þeirra?

Staðfesta:

- Nafn og kennitölu sjúklings
- Hvaða aðgerð er fyrirhuguð og aðgerðarsvæði?

Skurðlæknir:

- Mikilvæg atriði aðgerðar?
- Áætluð lengd skurðaðgerðar?
- Áætlaður blóðmissir ? ml.
- eru nauðsynleg gögn úr myndgreiningu til staðar?
 Já Á ekki við

Hafa sýklalyf í fyrirbyggjandi tilgangi verið gefin á síðastliðnum 60 mínútum?

- Já Á ekki við

Svæfingateymi:

- Þarf sérstakan viðbúnað svæfingateymis með tilliti til aðgerðar?

Er hætt á blóðmissi > 500 ml (>7ml/kg hjá börnum)?

- Nei
- Já. Búið að gefa fyrirmæli um vökvagjöf og búið að taka til vökva
- Búið er að panta blóð ? Já Nei

Hefur einhver viðstaddur frekari mikilvægar upplýsingar um sjúkling eða fyrirhugaða aðgerð?

- Já Á ekki við

Áður en sjúklingur er fluttur af skurðstofu

(Skurð- /svæfinga- /hjúkrunarfræðingur, svæfinga- og skurðlæknir)

Skurðlæknir staðfestir munnlega við teymið:

- Heiti aðgerðar skráð
- Rétt talning á tækjum, grisjum og nálum staðfest
- Hvernig lífsýni er merkt (lesid merkimiða upphátt ásamt nafni sjúklings)

Gekk allt samkvæmt áætlun?

- Já Nei

Er hægt að bæta eitthvað í ferlinu?

- Já Nei

Er þörf á atvikaskráningu (t.d. stunguóhöpp)

- Já Nei

Skurðlæknir, svæfingalæknir og skurð-, svæfinga-/ hjúkrunarfræðingur:

- Er búið að ræða helstu atriði sem hafa þarf í huga varðandi vöknun og umönnun sjúklings?

Límmiði sjúklings

Dags: / 20.....



Handbók um innleiðingu gátlistans

- Handbókin inniheldur leiðbeiningar um innleiðingu og notkun listans og ráðleggingar um útkomumælingar
- Hægt er að staðfæra gátlistann og aðlaga þörfum hverrar stofnunar/starfsstofu, þótt meginatriði hans séu þau sömu
- Með notkun og reynslu kemur í ljós hvernig best er að nýta listann og innvefja hann í daglega starfsemi
- Reynslan hefur sýnt að einatt getur þótt heppilegt að gera breytingar á listanum eftir að hann hefur verið tekinn í notkun og reynsla er orðin til
 - http://whqlibdoc.who.int/publications/2009/9789241598590_eng.pdf

Handbók um innleiðingu gátlistans / 2

- Eindregið er mælt með því að ákveðinn aðili sjái um gátlistann í hverri aðgerð og getur það verið hver sem er í aðgerðateymi (skurð- og svæfinga-), en reynslan hefur þó sýnt að oft hefur „hjúkrunarfræðingur í kring“ reynst heppilegur aðili. Það er þó engan veginn algilt og getur verið misjafnt eftir aðstæðum hverju sinni
- Sums staðar er listinn einungis spjald sem farið er yfir í hverri skurðaðgerð
- Best er að fylla listann rafrænt út fyrir hvern sjúkling og þannig verður hann hluti af sjúkraskrá hans
- Hægt að gera úttektir á notkun listans
 - http://whqlibdoc.who.int/publications/2009/9789241598590_eng.pdf





Handbók um innleiðingu gátlistans / 3

- Æfingin skapar meistarann – tíma mun taka að læra að nota listann á áhrifaríkan hátt
- Viðbúið er að sumum einstaklingum muni finnast notkun listans íþyngjandi eða jafnvel tímasóun
- Mörgum skrefum listans er nú þegar fylgt eftir víða um heim
- Velheppnuð innleiðing krefst þess að listinn sé aðlagður vinnulagi og væntingum á hverri starfsstöð
- Velheppnuð innleiðing krefst einlægs stuðnings/ skuldbindingar af hendi stjórnenda og leiðtoga
 - http://whqlibdoc.who.int/publications/2009/9789241598590_eng.pdf